

Знайдено бункер ГОСП

На Сколівщині поблизу с.Корчин знайдено бункер ГОСП (Головного осередку пропаганди ОУН-УПА).

У травні 2012 року група ентузіастів зі Стрия, Моршина та Львова зробила сенсаційне відкриття – знайдено місце розташування бункера Головного осередку пропаганди ОУН-УПА вражаючих розмірів (35 метрів завдовжки та 5 м в ширину). Пошукова експедиція була сформована в процесі підготовки до відзначення 70-річчя УПА та святкування 20-ліття відродження української кооперації, яке пройде в липні цього року на Стрийщині в рамках «Всесвітнього Фестивалю Українських Кредитних Спілок». Серед восьми окремих заходів ювілейних святкувань українських кооператорів важливим є відкриття туристичного маршруту «Горами нашої Слави», який бере початок на г.Яворина (Івано-Франківщина) та завершеться на г.Кичера (Львівщина), тобто на місці віднайденого бункера. Весь процес двох пошукових експедиційних походів, з посиленням на історичні факти та з іншою корисною інформацією, детально описує керівник експедиції, депутат Львівської обласної ради, член оргкомітету Всесвітнього фестивалю українських кредитних спілок Богдан Михайлович Сидорак.

У пошуках бункера ГОСП (Головного осередку пропаганди ОУН-УПА)

на горі Кичера в околиці с.Корчин

2012 рік оголошено ООН Міжнародним роком кооперації. На відзначення героїчної сторінки в історії боротьби за Українську державу Львівська обласна рада проголосила 2012 рік роком УПА. У цьому ж році виповнюється 20-а річниця першої в Україні кредитової спілки “Вигода” в місті Стрию, який відомий своїми легендарними постатями, що відіграли особливу роль у організації та веденні, з однієї сторони, економічного напрямку

самоорганізації населення, а з іншої – у збройному чині супроти ворожій інвазії.

З нагоди вказаних ювілейних сторінок історії кредитна спілка “Вигода”, яка об’єднує людей різних політичних уподобань, проте патріотично налаштованих, з 07 липня по 22 липня організовує Всесвітній фестиваль українських кредитних спілок. Програмою фестивалю передбачено проведення 8 масштабних заходів, з яких лише один прямо стосується роду діяльності спілки, а саме – форум кредитних спілок в м.Трускавці. Про фестиваль можна дізнатися в мережі інтернет на сторінці www.wfucu.org.ua.

Серед заходів фестивалю є відкриття туристичного маршруту “Горами нашої слави”, який поєднає славні вершини Карпат, де гартувалися ДУХ, ІДЕЯ та ЧИН українського народу: Ясна гора (Гошів), Яворина(УПА), Скелі Довбуша(Бубнище), Ключ(Січові стрільці), Лопата, Магура(УПА), Маківка(Січові стрільці), Тухля (Захар Беркут), Кичера, Парашка(УПА).

Гора Кичера відома тим, що в період 1946-1948рр тут знаходився бункер Головного осередку пропаганди ОУН-УПА (ГОСП). У цьому бункері працювали «Петро Полтава», «Горновий», «Доля», «Степовий», «Корчак». Сюди на наради навідувалися «Тур», «Лицар», «Нечай», «Орлан» та інші учасники руху. Сам бункер був розкритий військами НКВД 07 квітня 1948р. і детально замальований у звітах. Окрім цього, в Трускавці проживає учасниця підпілля, друкарка ГОСП Дарія Малярчин – “Дарка”, яка написала спогади про цю сторінку історії визвольного руху. Зараз опрацьовуються матеріали для видання спогадів. З іншого боку, ми хочемо відновити бункер і тим самим поєднати в туристичному маршруті два бункери – “Роберта”(г. Яворина) і “Петра Полтави”(г.Кичера, ГОСП).

Із цією метою на пошуки місця розташування бункера 29 квітня в с. Корчин прибули з м.Стрия, Моршина, с. Довге любителі гір, яким не байдужа наша історія. В с. Корчин до нас приєдналися помічник лісничого Крушельницького лісництва п.Василь

Корчинський, інспектор з охорони природнього заповідного фонду Національного парку "Сколівські Бескиди" п.Володимир Лучків та Василь Князевич. Після молитви в капличці, інструктажу та плану дій наша група в кількості 14 чоловік вирушила в дорогу. Ми проходили шлях , яким ішли партизани. Біля самих гір побували на місці загибелі "Корчака". Далі по стежці добралися до урочища "Великий жолоб", де зафіксували зсув ґрунту на значній території. Пройшовши ще декілька кілометрів, ми добралися до урочища "Малий жолоб", де за описом "Дарки" і розповідей односельчан був розташований бункер. Як уже згадувалося, сам бункер був замальований при викритті і складався із двох великих кімнат розміром 5х5, з'єднаних коридором. Загальна його довжина становила 34 метри. Ми шукали видимих провалів землі і не побачили їх. Мобільному зв'язком зв'язалися з п. Даркою, яка ще раз описала дорогу, що нею добиралися до бункера. Шлях пролягав на території урочища, де ми саме перебували. Весь час наш шлях за допомогою GPS фіксував Роман Федькович із Моршина, а світлини робили п. Олег П'ясецький, Петро Маковський зі Стрия та Ігор Баєв із Моршина. У пошуках допомагали також Богдан Гуда, Роман Коваль з Моршина та Олег Луцак , Олег Мельник із Довгого.

Згідно з описами, бункер знаходився у підніжжі гори Кичера, з південно-західного її боку, а каміння на піч брали із Малої річки, яка знаходилася неподалік. Все збігалося, окрім координат бункера, вказаних у матеріалах НКВД, за якими бункер мав бути на 1 км далі і на іншій горі . Ми дійшли висновку, що це помилка зроблена свідомо чи несвідомо. На початку одного з потічків ми зробили спільну світлину з використанням державного прапора і вирішили повертатися назад вздовж Малої річки. Василь Корчинський, Ігор Чорновус та Юрій Домшин звернули увагу на незначні провали землі в тому місці, де ми робили світлину з прапором. Пан Василь зауважив, що в цьому місці є значне скупчення каміння, яке могло утворитися після викопування бункера, тим більше, що, за свідченням п.Дарки, земля при будівництві бункера була розсипана по горі.

Можливо, бункер знаходився саме в цьому місці і ще до сьогодні не обвалився. Необхідно добре обстежити вказане місце з використанням пошукових приладів та інструментів. Для цього ми ще раз повернемося в урочище Малий жолоб. Але уже зараз очевидно, що необхідно провести ландшафтне вирубування та планування території вздовж Малої Річки на віддалі 1,5 км для проходу до району розташування бункера із подальшим продовженням маршруту до гори Парашки, з'єднавши його з існуючим маршрутом Сколе-Парашка. Окрім туристичного призначення маршруту, є ще й чисто економічний ефект: поряд знаходяться значні обсяги поваленого букового лісу, який необхідно використати. Загалом ми пройшли 16 км і, задоволені виконаною місією, повернулися додому.

Довідково: Петро Федун – (псевда «Петро Полтава», «Волянський», «Север», «Зенон», «П.Савчук») (24 лютого 1919, с. Шнирів, Бродівський район, Львівської області – 23 грудня 1951, с. Вишнів, Рогатинський район, Івано-Франківська область) – один з провідних ідеологів та публіцистів, керівник Головного осередку пропаганди Проводу ОУН, заступник Голови Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної ради, начальник політвиховного відділу Головного військового штабу УПА, редактор та автор багатьох підпільних публікацій.

До теми: кредитна спілка “Вигода” оголосила конкурс на найкращий твір про героїчні вершини Карпат серед учнів Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської областей. Читайте про це дедалініше на сайті www.wfucu.org.ua

Місце розташування бункера ГОСП на горі Кичера встановлено остаточно!!!

Як ми уже повідомляли, 29 квітня експедиція з пошуку бункера ГОСП на горі Кичера визначила район пошуку, але самого бункера не знайшла. 12 травня ми знову вирушили в Корчин. Цього разу до нас приєдналися досвідчені пошуковці зі Львова: Святослав

Шеремета, Олег Ільків, Андрій Мочурад. Традиційно помолилися у капличці, перезнайомилися та отримали інструктаж. Провідником на цей раз був п.Василь Винницький з села Корчин. З попереднього складу групи прибули Юрій Домшин та Роман Федькович. До слова сказати Юрій Домшин зі Стрия в той день хотів бути на дуже важливій сімейній події – першому причасті улюбленої внучки, але почуття відповідальності за розпочату справу таки покликало в дорогу і було винагороджено. З Моршина до нас приєдналася сімейна пара – Микола Воевода та Ірина Пеленська. Микола, як завжди зі своїм професійним фотоапаратом. Молода команда зі Стрия – Сергій Йовенко, Роман Мачоган, Михайло Малий пригодилося чи не найбільше, адже пошукові прилади та інструменти були не з легких, а особливо при підйомі на гору. Отож, в дорогу.

Ми пішли долиною вздовж Малої Річки. До самого урочища «Малий Жолоб» дорога проходила нормально, якщо не рахувати падінь у воду при переході річки. Найважчим виявився підйом до гори через завали букового лісу. Але це вже позаду. Ми на умовному місці. Перед нами декілька значних за обсягом ям з'єднаних коридором. Зі слів нашого провідника, ці провали він уже бачив всередині 80-х років минулого століття. Проводимо обміри виявлених провалів землі, співставляємо їх зі схемою бункера – все збігається. Але, щоб зняти всякі сумніви, робимо шурфування по центру ями, ближчої до потічка. Уже перші шари ґрунту дають нам підтвердження про бункер. Ми знаходимо металеві гаки та відрізок проводу. Згідно схеми визначили місце розташування пічки. І тут успіх: на глибині 0,5 м знаходимо правильно укладені камені, подекуди цеглу. На деяких каменях почорніння від вогню. Сумніву немає – ми на місці бункера ГОСП. На цьому наші розкопки припиняються. Подальші роботи необхідно проводити уповноваженій організації – комунальному підприємству “Доля” Львівської обласної ради, яке спеціалізується на пошуках і впорядкуваннях поховань та місць національної пам'яті. А місце бункера ГОСП якраз до таких і належить.

Допоки ми проводили дослідження місця де знаходився бункер, Роман Федькович, Юрій Домшин та Іван Гарбовський провели обстеження хребта г.Кичери, визначаючи можливий варіант переходу від бункера до г.Перехресна і далі на г.Парашку (частина майбутнього туристичного маршруту «Горами нашої слави»). На День Матері (наступного дня в неділю 13 травня), я зателефонував до п. Дарії Малярчин, авторки спогадів про ГОСП, які готуються до друку, і повідомив її про остаточне встановлення місця розташування бункера, виконавши її мрію п'ятнадцятилітньої давності. Це стало для "Дарки" найкращим подарунком в цей святковий день.

На закінчення ми помолилися за упокій тих, хто упав на полі бою, захищаючи рідну землю та ідею Української держави, зокрема за тих, які перебували у цьому бункері – Петра Федуна ("Петро Полтава", загинув 23.12.1951р.в с.Новошини на Жидачівщині), Осипа Дяківа ("Горновий", загинув 28.11.1950р. с.Великополе на Яворівщині), Богдани Світлик ("Доля", загиннула 29.12.1948 р. с.Либохора, Сколівщина), Хризанфа Гонтара ("Професор", загинув 29.09.1948 р. с.Ліповець, Чехія), Надії Якимович ("Надя", загинула 08.08.1951 р. с.Слобода Долинська, Долинщина), Романа Шухевича ("Тур", загинув 05.03.1950 р. с.Білогорща біля Львова), Олександра Гасина ("Лицар", загинув 31.01.1949 р. м.Львів), Івана Корчинського ("Корчак", загинув 05.07.1947 р. с.Корчин, Сколівщина), Івана Лавріва ("Нечай", загинув 15.05.1949 р. с.Корчин, Сколівщина), а також: "Волоса", "Лиса", "Чуприни", "Клименка", "Довбуша", "Шуліки", "Беркута", "Всеволода", "Зенка", "Грузина", "Степового" та інших.

Місце розташування бункера увійде в туристичний маршрут "Горами нашої слави" (Ясна гора, Яворина, Магура, Маківка, Захар Беркут, Лопата, Скелі Довбуша, Ключ, Кичера, Парашка), який ми плануємо пройти з 14 по 20 липня 2012 року, в рамках проведення Всесвітнього фестивалю українських кредитних спілок.

Необхідно відзначити, що в районі лісів біля села Корчин та

навколишніх сіл працювала друкарня «Прага» та радіостанція «Афродіта». Цікавими є спогади перекладача, бельгійця за національністю, Альберта Газенбрукса, який брав участь у національно-визвольній боротьбі українського народу. Ось декілька думок представника іншої нації про визвольні змагання українців:

«Так, Росію ми знали дуже кепсько, а Україна була для нас тільки провінцією тієї сили, яку називали Росією. Ми знали Україну тільки з її географічного положення і з окреслення її як «шпихліра Європи». Я не знав, що Україна жила під большевицьким ярмом, я не знав, що цей великий український нарід, який говорив своєю власною мовою, який мав свої власні звичаї, був тиранований большевиками. Я не знав, що цей народ бажав за всяку ціну відзискати свою незалежність, до якої він має таке саме право, як кожний інший нарід на цій землі...

Такої посвяти, такої відваги й героїзму я не зустрічав перед тим у своєму житті. Саме тому заслання, тюрми, катування не були спроможними зламати багатьох. Хто раз потрапляє в українське підпілля, то вже навіки залишиться з його учасниками. В українських націоналістів була сильна і непохитна віра, залізна воля боротися за незалежність України. Повірте, час моєї праці на радіостанції «Афродіта» є найкращими хвилинами мого життя. Я тоді переродився і зрозумів, що це означає – жити і боротися за шляхетні ідеали. А воля України, визволення цього доброго народу стали для мене метою в житті. Незабутніми залишаться роки підпільної революційної боротьби в УПА».

[Фотозвіт 1](#) [Фотозвіт 2](#) [Фотозвіт 3](#)

Богдан СИДОРЯК,

*керівник експедиції, депутат Львівської обласної ради,
член оргкомітету Всесвітнього фестивалю українських кредитних спілок*